

مؤسسه آموزشی، فرهنگی پیام آوران شهید مهدوی
با دریافت گواهینامه از سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

ساختن گرایي

مؤلف: لیلی فریدونی

مؤلف: لیلی فریدونی

فیبا

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

فریدونی، لیلی، ۱۳۵۰ -

ساختن گرایی : راهبردی اثربخش در تدریس /

مؤلف لیلی فریدونی.

مشخصات نشر

تهران: دانش آفرین، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری

۶۰ ص.

978-964-7035-56-9

شابک

وضعیت فهرست نویسی

فیبا

موضوع

ساختارگرایی (آموزش و پرورش)

موضوع

یادگیری -- روان شناسی

موضوع

برنامه ریزی درسی

رده بندی کنگره

۱۳۹۴ س۳ ف۴/۳ LB1۵۹۰

رده بندی دیسی

۳۷۰/۱۵۲۳

شماره شابک

۴۱۱۳۳۹۷

انتشارات
دانش آفرین

شناسنامه‌ی کتاب

عنوان : ساختن گرایی - راهبردی اثربخش در تدریس

مؤلف : لیلی فریدونی

ناشر : دانش آفرین

باهمکاری : مؤسسه آموزشی، فرهنگی پیام آوران شهید مهدی

طراحی و صفحه آرایی : معصومه حدادی

نوبت چاپ : اول

نوبت ویرایش : اول

سال چاپ : ۱۳۹۴

شمارگان : ۱۰۰۰ جلد

قیمت : ۵۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۹	تاریخچه
۱۱	هدف از کاربرد الگوی ساختن گرای
۱۴	تعریف الگوی ساختن گرای
۱۴	اهمیت الگوی تدریس ساختن گرای
۱۵	مفاهیم اساسی الگوی ساختن گرای
۱۶	مدل‌های الگوی ساختن گرای
۱۶	الف - مرحله‌ی مرحله‌ای یادگیری
۱۷	ب - مدل جورج، گامان و ایکل کولی
۱۸	پ - مدل ساختن گرای
۱۹	ت - مدل پنج مرحله‌ای
۲۰	مراحل الگوی 5E
۲۰	۱- درگیر ساختن
۲۲	۲- کاوش
۲۴	۳- تفسیر
۲۵	۴- تعمیم و توسعه
۲۷	۵- ارزیابی
۲۸	نقش معلم در الگوی ساختن گرای
۳۰	جدول نقش‌های معلم ساختن گرا
۳۱	چینش کلاس ساختن گرای
۳۲	مزایای الگوی ساختن گرای
۳۲	الف - استفاده از دانش زمینه‌ای

۳۲	ب. دانش آموز محوري
۳۳	پ. يادگيري بازخورد دهنده
۳۳	ت. يادگيري مشاركتي
۳۴	ث. يادگيري بر مبني پرسش گري
۳۵	ج. يادگيري استنتاجي
۳۵	انتقادات وارد بر الگوي ساختن گرايي
۳۷	توصيه هاي مهم
۳۹	توصيه هايي براي تنظيم طرح درس
۴۳	معرفي جشنواره ي الگوهاي برتر تدريس
۴۴	اهداف
۴۴	الگو
۴۵	روش
۴۵	تفاوت الگو و روش تدريس
۴۶	ويژگي هاي تدريس خوب
۴۶	نكات طلایي جشنواره ي الگوهاي برتر تدريس
۵۰	جدول مقايسه ي روش هاي فعال و غير فعال
۵۱	منابع
۵۵	ضمائم
۵۶	فرم طرح درس
۵۶	نمونه عملي طرح درس
۵۷	مرحله ي اول: درگير کردن
۵۷	مرحله ي دوم: کاوش
۵۸	مرحله ي سوم: توصيف
۵۹	مرحله ي چهارم: شرح و توسعه
۵۹	مرحله ي پنجم: ارزشيابي
۵۹	ارزش يابي پاياني

مقدمه

الگوهای تدریس مانند ابزارهایی ضروری هستند که معلمان برای یادگیری از آنها استفاده می کنند. انتخاب الگوی مناسب برای تدریس و اجرای مراحل و شیوه های آن به صورت اصولی و درست موجب کیفیت بخشیدن به یادگیری دانش آموزان می شود. انتخاب الگوی تدریس، بستگی به ماهیت مبحث درسی دارد، و الهی به صلاحدید معلم از چند الگو به صورت تلفیقی با ارزش استفاده می شود.

یکی از الگوها "پروژه" است. پروژها بسیار مؤثر آموزشی، الگوی تدریس "ساختن گرایی" است. این نظریه ی ساختن گرایی بر یادگیری وابسته به شرایط، موقعیت و فرآیند یادگیری تأکید می کند. اندیشمندان این نظریه معتقدند جهانی که یادگیرنده تجربه می کند و می سازد (تعامل فرد و جهان) مهم است. آنها همچنین معتقدند که شیوه های مختلفی برای ساختن جهان وجود دارد و ممکن است معنای دیدگاه های مختلفی برای هر واقعه و مفهوم وجود داشته باشد. بر اساس این اندیشه، یادگیری مستلزم کسب اعتقادات درست درباره ی جهان خارج است.

ساخت‌گرایان معتقدند انسان نمی‌تواند مفهوم جدید و ناشناخته‌ای را بیاموزد، مگر آن‌که بتواند آن را با دانش پیشین خود که در ذهن دارد و از تجربیات واقعی او بدست آمده است، پیوند دهد؛ بنابراین آنها "یادگیری" را فرآیندی فعالانه و خاص ذهن هر فرد می‌دانند.

این الگو شیوه‌ی جدید و خلاقانه‌ای را در زمینه‌ی آموزش ارائه می‌دهد که می‌تواند جایگزین شیوه‌های سنتی تدریس باشد. یا به سبب این الگو تدریس ساختن گرایي "5E" از پویاترین و کارآمدترین الگوهای فعال تدریس است که در بسیاری از مدارس دنیا به حال اجراست. معلمینی که از این الگو برای تدریس استفاده می‌کنند خود نقش هدایت‌گر و تسهیل‌کننده را دارند و در هر مرحله، شامل: درگیر کردن، کاوش، تشریح و تفسیر، توسعه و ارزیابی برنامه ریزی محتوای درسی را آموزش می‌دهند.

کتاب حاضر به منظور آشنا ساختن معلمان با مراحل اجرای الگوی تدریس ساختن گرایي نگاشته شده است. تلاش می‌کند با آموزش ساده و گام به گام این الگو و ارائه مصداق‌ها و نمونه‌های عملی در زمینه‌ی تدوین طرح درس اجرای موفق این الگو معلمان را راهنمایی کند.

لازم به یادآوری است که معلمان برای تدریس موضوع‌های مختلف می‌توانند از الگوهای متفاوتی بهره بگیرند. در بیشتر موارد در فرآیند تدریس، به فراخور نیاز و ضرورت، به صورت تلفیقی از چند الگو استفاده می‌شود.

تاریخچه

روش ساختن گرایی از قدمت طولانی برخوردار است و از سال‌های گذشته مورد توجه بسیاری از صاحب‌نظران تعلیم و تربیت بوده و هست اما در زمینه‌ی روانشناسی تربیتی در بکر جدیدی به شمار می‌رود.

تاریخ فلسفه‌ی آموزش و پرورش نشان می‌دهد که روش ساختن گرایی پیش از همه مورد توجه و استفاده‌ی سقراط در مباحثه‌های کلاسیک بوده است. او در جریان آموزش‌های خود مدام با ارائه‌ی سؤالات متعدد، تلاش می‌کرد فراگیران را به تفکر درونی خود و محیط پیرامونشان هدایت کند. هدف سقراط از این گنگنه‌ها و مباحثه‌ها رسیدن به حقیقت از طریق مصرح نکردن مقدمات ساده، به چالش کشیدن باورها و اندیشه‌های طرف مقابل، و بیان کردن اشتباهات و تناقض‌های فکری او و اصلاح آنها بود. از پایه‌گذاران نظریه‌ی ساختارگرایی مدرن می‌توان به جان دیویی، ویگوتسکی، جروم برونر، دیوید آزوبل، ژان پیاژه و ساکن اشاره کرد.

ژان ژاک روسو معتقد بود، یادگیرنده باید خود به پدیده‌ها معنا دهد و شیوه‌ی عمل و فعالیت را خود تعیین نماید. جان دیویی بر محیط یادگیری و تجربه‌ی مستقیم فراگیران تأکید می‌کرد و برونر بر عملیات ویژه‌ی ذهنی که از تجارب متفاوتی عاید می‌شد صحنه می‌گذاشت: ژان-پیاژه بر این باور بود که یادگیری نوعی فرآیند فعال ساخت دانش است، به جای این که اکتساب دانش باشد. پیاژه بر جذب و انطباق و تعادل نظر داشت؛ آژوبل بر شکل‌گیری ساختارهای ذهنی پافشاری می‌کرد، دانش ذاتاً زمینه‌ای است و درون بافت‌های معنادار رخ می‌دهد. رشد شناختی فرد از طریق ابزار و نشانه‌ها، به‌ویژه زبان، واسطه می‌شود. دانش، اندیشه‌ها و نگرش‌ها و ارزش‌های فردی، از طریق تعامل با دیگران، به اشتراک گذاشته شده است و ساکنین معتقد بود افراد دارای انگیزه‌ی طبیعی برای کاوشگری هستند.

بنابراین؛ ساخت‌گرایان به طرز ساختن یا پدیدآوری دانش بر مبنای تجارب شخصی، ساخت‌های ذهنی و باورها تأکید می‌کنند و بر این باور هستند که ذهن، دنیای خاصی را برای انسان‌ها می‌سازد و همه‌ی واقعیت‌ها وابسته به ذهن انسان است، ذهن اساس و ابزار تعبیر و تفسیر رخدادها، اشیاء، چشم اندازه‌های جهان است و چنین تفسیرها و تعبیرهایی دانش را بنیان می‌نهد.